

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Fylke: Hedmark

Tilleggsspørsmål nr. Helbrug, fakter og ålferd. Herad: Follodal, Tyust

Emne:

Bygdelag:

Oppskr. av: Ivar A. Strømme.

Gard:

(adresse): Tyust

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Fr Tyust, u. Magna Fyem-Stam. 70 år

SVAR

A. Nei

1. Nei. På Søre Fyem greidde ikkje å følge med dei Follodal andre i Skjergangen, så han slo for seg sjølv på den måten at han slo i ring i skaden for i skår.

Når dei i grannegarden såg dette, kunne mannen seia når han kom inn til møte: „Nå held Løria på og går rundt att, han“. Men det var berre i grannegarden dei virste om dette. Dei 2 andre grannegardane som låg lenger vinda, kjende ikkje til dette.

2. Nei

3. På Tyust. Pøsteris. Dei braut seg bjørkeris, låra seg så inn på loftet, helst til gjestene om natta, kom seg bort til seuga da gjestene låg, reiv av dei felbu og bauka på dei med risel.

Da Ingeborg Pøsteggen leute hjå oss (i 1902), var det nokre ungdomar (mellom dei også Eembrek Haugros, han som seiarne varl hand. theol.) som skulle lære seg inn st oss. Ingeborg høyrde det kvakk i gangolvet, og ho rippa i ei fyrstikke. Så lenge denne braum og lyote opp, var det heilt stille; men da fyrstikka slokka, og det vart mørkt, kom dei stormande fram.

og drugde på med bjørkeriset sitt.

Føtten dei var ferdige, gjekk dei ned i kjøkkenuet og du hadde dei rene sundt risa sine. "Det sig ut på golvet som i ein annan vedskåle", sa Lugeborg sidan, når ho fortalde om heidunga.

Det vart også kalla laugfredagsris, men den nemninga må vera eldre, noko som denne fortel-tinga tyder på.

"Bestemor mi", fortalde megua fyer fyer... fortalde at det ein gong kom nokre karar luraude inn på loftet natt til laugfredag og ga gjestene laugfredagsris. Dei hadde litt i korriddet, og da dei hadde ståka ei stund, stod ho opp. "Nå skal eg gå ned i kjøkkenuet og koke kaffe åt dykk, men dykk skal sitja rolege til me har lese historia (lidings-saga) og der laut dei gjera."

Dei las alltid "historia" laugfredag- og først påskedag-morgon. Så seint som kring 1890 hadde unge med seg salmeboka i sluga så dei kunne følge med i songen før og etter lesinga.

I den siste tida var påskeriset brukta som påskott for karane til å gå på loftet åt gjestene. Det vart fortald om ein gammel ungekar at enda han hadde gått gardfaren med påskeris så var det unge karane til honore.

B.

4-6 Ukjend.